

﴿ 72. MEKTUP ﴾

٧٢- ﴿ الْمَكْتُوبُ الثَّانِي وَالتَّبَعُونَ: إِلَى جَنَابِ الْخَوَاجَةِ حُسَامِ الدِّينِ أَحْمَدَ فِي بَيَانِ أَنَّ تَلَوِيَّاتِ الْعُسْكَرِ تَمْكِينُ لَارْتَابِ الْجَمْعِيَّةِ مَعَ جَوَابِ اسْتِفْسَارِهِ عَنْ قِرَاءَةِ الْمَوْلِدِ ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى قَدْ تَشَرَّفْتُ بِمُطَالَعَةِ الصَّحِيفَةِ الشَّرِيفَةِ وَمُلَاحَظَةِ الْمُلَاطَفَةِ الْمُنِيفَةِ الْمُرْسَلَةِ بِاسْمِ هَذَا الْفَقِيرِ عَلَى وَجْهِ الْكَرَمِ وَالشَّفَقَةِ لِلَّهِ سُبْحَانَهُ الْحَمْدُ وَالْمِنَّةُ عَلَى صِحَّتِكُمْ وَعَافِيَّتِكُمْ وَعَدَمِ خُلُوكُمْ عَنْ تَفَقُّدِ أَحْوَالِ الْأَحْبَابِ الْمَهْجُورِينَ وَأَحْوَالِ فُقَرَاءِ هَذِهِ الْحُدُودِ وَأَوْضَاعُهُمْ مُسْتَوْجِبَةً لِلْحَمْدِ حَيْثُ أَنَّ فِي عَيْنِ الْبَلَاءِ عَافِيَةً وَفِي مَطَايِنِ التَّفْرِقَةِ جَمِيعَةً وَالْأَوْلَادُ وَالْأَحْبَابُ الَّذِينَ فِي الرَّفَاقَةِ تَمَرُّ أَوْقَاتُهُمْ عَلَى الْجَمْعِيَّةِ وَأَحْوَالُهُمْ فِي التَّرَقِّيِ وَالتَّزَايُدِ وَالْعُسْكَرُ فِي حَقِيقَتِهِمْ خَائِنَاءٌ مَخْضُ وَنَصِيْبُهُمْ فِي عَيْنِ تَلَوِيَّاتِ الْعُسْكَرِ جَمِيعَةً وَهُمْ فِي عَيْنِ التَّعَلُّقَاتِ الشَّقَى الَّتِي هِيَ مِنْ لَوَارِمِ هَذَا الْمَوْطِنِ مُتَوَجِّهُونَ إِلَى مَطْلَبٍ وَاحِدٍ وَمَشْغُوفُونَ بِهِ لَا شُغْلَ لِأَحَدٍ مَعَهُمْ وَلَا ضَرَرَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَحَدٍ وَمَعَ ذَلِكَ هُمْ مَسْلُوبُوا الْأَعْيَارِ وَبِدَوْلَةِ الْحَيْسِ وَالْقَيْدِ لَهُمْ اسْتِهَارٌ يَا لَهُ مِنْ حَيْسٍ لَا يُسْتَرَى فِي عَوَاضِهِ الْخَلَاصُ بِجُورٍ وَيَا لَهُ مِنْ قَيْدٍ لَيْسَ لِلْإِطْلَاقِ فِي جَنْبِهِ يَفْقَدَارُ مُورِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سُبْحَانَهُ وَالْمِنَّةُ عَلَى ذَلِكَ وَعَلَى جَمِيعِ نِعَمَائِهِ. أَيُّهَا الْمَخْدُومُ! فَإِنَّ الْمَقْصُودَ مِنْ إِزْسَالِ الْكِتَابِ إِلَى قُرَّةِ الْعَيْنِ إِظْهَارُ التَّحَسُّرِ عَلَى قُوَّةِ بَعْضِ النِّعَمِ الَّتِي كَانَ حُصُولُهَا مُتَوَقَّعًا فِي جَوَارِ الْوَطَنِ وَالْمَجِيءِ إِلَى الْعُسْكَرِ وَالضُّحْبَةِ فِيهِ مُرْبُوطٌ بِضَلَّاحِيهِمْ فَإِنَّ مَعْرِفَتَهُمْ بِأَوْضَاعِ الْعُسْكَرِ أَكْثَرُ وَإِطْلَاعُهُمْ عَلَى نَفْعِ هَذَا الْمَوْطِنِ وَضَرَرِهِ أَرِيدَ وَأَوْفَرَ وَانْدَرَجَ فِيهَا أَنَّهُ إِنْ كَتَبْتُ أَنَّهُ لَا تُصِيبُهُمْ آفَةٌ يَذْهَبُونَ هُنَاكَ الْغَيْبُ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى وَلَكِنْ حَمْدًا لِلَّهِ سُبْحَانَهُ لَمْ تَضُبْ أَحَدًا مِنْ الْأَصْحَابِ وَالرُّفَقَاءِ بِكَرَمِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ آفَةُ التَّفْرِقَةِ إِلَى الْآلِآنِ مَعَ كَثْرَةِ الْأَخْيَالِطِ بِأَرْتَابِ التَّفْرِقَةِ وَلَمْ يَمْتَنِعْ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَنِ الْمَطْلَبِ وَانْدَرَجَ أَيْضًا مَا فِي بَابِ قِرَاءَةِ الْمَوْلِدِ مَا الْمُضَائِقَةُ فِي نَفْسِ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ وَقِرَاءَةِ الْقَضَائِدِ التَّعَبِيَّةِ وَالْمَنَاقِبِ بِصَوْتِ حَسَنِ وَالْمَنْهِي عَنْهُ هُوَ تَحْرِيفُ حُرُوفِ

الْقُرْآنَ وَتَغْيِيرُهَا وَالتَّزَامُ رِعَايَةِ أَوْزَانِ النُّعْمَةِ وَتَرْدِيدِ الصَّوْتِ بِهَا بِطَرِيقِ الْأَلْحَانِ مَعَ تَضْفِيفِ مُنَاسِبٍ لَهَا غَيْرُ مُبَاحٍ فِي الشَّعْرِ أَيْضًا فَإِنْ قَرَأُوا عَلَى نَهْجٍ لَا يَقَعُ تَحْرِيفٌ فِي كَلِمَاتِ الْقُرْآنِ وَلَا تَحَقُّقُ الشَّرَاطِ الْمَذْكُورَةِ فِي قِرَاءَةِ الْقَصَائِدِ وَكَانَتْ قِرَاءَتُهَا بِغَرَضٍ صَحِيحٍ فَمَا الْمَانِعُ حِينَئِذٍ أَيْهَا الْمَخْدُومُ قَدْ يَقَعُ فِي خَاطِرِ الْفَقِيرِ أَنَّهُ مَا لَمْ يُنْسَدْ هَذَا الْبَابُ مُطْلَقًا لَا يَمْتَنِعُ عَنْهُ الْمُتَهَوِّسُونَ فَلَوْ حَوَّزْنَا فِي الْقَلِيلِ لَيَنْجَرُّ إِلَى الْكَثِيرِ «قَلِيلُهُ يُفْضَى إِلَى كَثِيرِهِ» قَوْلُ مَشْهُورٍ وَالسَّلَامُ.

TÜRKÇE ANLAMI

- Hâce Husâmuddîn Ahmed'e yazılmıştır
- Karargâhtaki telvînlerin, cem'iyet erbâbının temkîni olduğu; mevlid okumayla ilgili soruya cevap

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd ve onun seçtiği kullara selam olsun.

Bir lütuf ve muhabbet nişânesi olarak bu fakirin adına gönderilen, değerli mektubunuzu mütâlaa edip yüksek nezaketinizi mülahaaza etmekle şerefyaâ olduk. Sağlık ve âfiyette olmanız ve uzaktaki dostlarınızı ve bu taraflardaki fakirleri unutmadığınız için Allah Sübhânehû'ya hamd ve minnet ederiz.

Dervişlerin durumu da hamdi müciptir. Şöyle ki, belânın kendisinde âfiyet vardır. Tefrika olduğu zannedilen yerlerde cem'iyet vardır. Burada birlikte olduğumuz evlat ve dostlarımızın vakitleri cem'iyet üzere geçmekte ve hâlleri yükselip ilerlemektedir. Karargâh onlar için bir tekke olmuştur. Karargâhın telvînleri arasında onların nasibi cem'iyet olmuştur. Burada var olan bir sürü taallukun ve münâsebetin arasında onlar Yegâne Maksûd'a yönelmiş ve O'na meftun olmuştur. Onlarla kimse meşgul olmamaktadır ve onlardan kimseye zarar gelmemektedir. Bununla birlikte onlar itibardan düşmüş olup mahpusluk ve kayıtlı altında olma nimetiyle şöhret bulmuşlardır.

Bu ne mahpusluktur ki, onun karşılığında bir cevizle kurtulmak satın alınmaz. Ne acaip bir bağdır ki, serbestliğin onun yanında bir muz kadar değeri yoktur. Bundan ve bütün nimetlerinden dolayı Allah Sübhânehû'ya hamd ve minnet ederiz.

Efendim, gözler nuruna mektup göndermekten maksat, vatan tarafında gerçekleşmesi beklenen bazı nimetleri kaçırmış olmanın verdiği üzüntümüzü izhâr etmektir.

Karargâha gelip burada beraber olmak onların salâhına bağlıdır. Onların karargâhtaki durumlarla ilgili bilgisi daha fazladır. Buradaki faydalı ve zararlı şeylerin daha fazla farkındadırlar.

Mektubunuzda "onlara her hangi bir afet ya da sıkıntının gelmeyeceğini yazarsanız oraya gelsinler" demişsiniz. Gaybı ancak Allah bilir ancak Allah'a hamdolsun ki O'nun inâyetiyle, tefrika erbâbına çokça karıştıkları halde, dost ve yârândan hiç birine tefrika âfeti buluşmamıştır. Hiç biri hedeften sapmamıştır.

Mektubunuzda ayrıca, mevlit konusunu da yazmışsınız. Güzel sesle Kur'ân-ı Kerîm, naat ve menkıbeler okumanın sakıncası nedir? Kur'ân-ı Kerîm'in harflerini değiştirmek, nağme ölçülerine riâyet ederek okumak, besteli bir şekilde sesi titretmek ve besteye uygun bir şekilde el çırpma yasaklanmıştır. Bu tür şeyler, şiirde bile mübah değildir.

Kur'ân-ı Kerîm kelimeleri tahrif edilmeyecek şekilde okunursa, kaside okunurken yukarda zikredilen durumlar meydana gelmezse ve okunması da sahih bir maksada yönelik olursa bu taktirde ne tür bir sakınca olabilir?

Efendim, bu kapı tamamıyla kapatılmadıkça kafası karışıklar bundan kaçınmayacaktır. Azına cevaz verirse çoğunu da yaparlar. Nitekim "Azı çoğuna götürür." sözü meşhurdur. *Tessebüm.*

﴿ KELİME ANLAMİ ﴾

72. إِلَى الْمَكْتُوبِ الثَّانِي وَالسَّبْعُونَ < Yetmiş ikinci mektup (Kime gönderilmiştir?)

فِي حَتَابِ الْخَوَاجَةِ حُسَامِ الدِّينِ أَحْمَدَ Hâce Hüsameddin Ahmed'e (Ne hakkındadır?)

بَيَانِ شُونِ بَيَانِ هَاكْكَدَارِ كِي, تَلْوِيَّاتِ الْعَسْكَرِ, Karargahın telvinleri

مَعَ جَوَابِ اسْتِفْسَارِهِ Cemiyet erbabının temkinidir

Sorusunun cevabıyla beraber (Neden sorusu?) عَنْ قِرَاءَةِ الْمَوْلِدِ Mevlid okunmasını. >

Seçtiği kullarına عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اضْطَفَى Selam ise Hamd Allah'a Hamdullah olsun Müşerref oldum (Ne ile?) Değerli mektubu بِمُطَالَعَةِ الصَّحِيفَةِ الشَّرِيفَةِ Yüksek nezaketinizi mülâhaza ile (Öyle mektup ki,) Gönderilmiş (Neye?) Bu fakirin adına (Nasıl gönderilmiş?) Allah'a اللَّهُ مُبَحَّانُهُ الْحَمْدُ وَالْمِنَّةُ Lütuf ve şefkat eseri olarak عَلَى وَجْهِ الْكَرَمِ وَالشَّفَقَةِ hamd ve şükür olsun (Niçin?) سِحْهَاتٍ وَعَافِيَتِكُمْ Sıhhat ve afiyette olduğunuz عَنْ تَقْقُدِ أَحْوَالِ الْأَحْبَابِ الْمَهْجُورِينَ (Neden?) Ve boş kalmadığınız için Uzaktaki dostların hallerini sormaktan وَأَوْضَاعُهُمْ Bu taraftaki fakirlerin halleri ve durumları مُسْتَوْجِبَةٌ لِلْحَمْدِ Hamdı gerektirmektedir وَفِي مَظَانٍ أَعْيَنُ الْبَلَاءِ Çünkü belanın kendisinde أَفِيَّةٌ Afiyet vardır وَالْأَوْلَادُ وَالْأَحْبَابُ جَمْعِيَّةٌ Cemiyet vardır Ve tefrika olduğu sanılan yerde تَمُرُ أَوْقَاتُهُمْ عَلَى الْجَمْعِيَّةِ Yanımızda bulunan evlat ve dostlar Onların vakitleri cemiyet üzere geçiyor وَالتَّرَايُدُ وَالتَّرَقُّيُّ Halleri de yükselip ilerlemektedir حَاقِقًا مَحْضٌ Karargah onlar hakkında كَارِغَاهُ وَالتَّعَسُّكُ فِي حَقِيقَتِهِمْ Halis bir tekkedir Karargahın telvinatı içinde onların nasibi جَمْعِيَّةٌ Cemiyettir وَالتَّعْلُقَاتِ الشَّتَّى Onlar farklı alakalar içinde كِي، bu alakalar karargahın gereğidir (Bu kişiler nedir?) وَمَشْغُوفُونَ بِهٍ Tek maksuda yönelmişlerdir Ve ona تَوَجَّهُوا إِلَى مَطْلَبٍ وَاحِدٍ لَا ضَرَرَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَحَدٍ Kimsenin onlarla işi yok لَا شُغْلَ لِأَحَدٍ مَعَهُمْ Ve kimseden onlara bir zarar yok وَمَعَ ذَلِكَ هُمْ Bununla beraber onlar مَسْلُوبُوا Hapsedilme ve kelepçelenme nimetiyle İtibarsızdırlar وَالْقَيْدِ الْحَنِيسِ Onlar meşhur olmuşlardır لَهُمْ اِشْتِهَارٌ Bu ne acayip bir haptir ki,

بَحْوَرٍ الْخَالَصُ بِحْوَرٍ لَا يُشْتَرَى فِي عَوَضِهِ Karşılığında satın alınmaz (Ne?) Bir cevizle
 لَيْسَ لِلْإِطْلَاقِ فِي جَنْبِهِ Ve bu ne acayip bir kelepçedir ki,
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Onun yanında serbest kalmanın بِمِقْدَارِ مُورٍ Bir muz kadar değeri yoktur
 عَلَى ذَلِكَ وَعَلَى جَمِيعِ نِعَمَائِهِ (Ne üzerine?) Allah'a hamd ve şükür olsun اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ
 فَاِنَّ الْمَقْصُوْدَ مِنْ اَيُّهَا الْمَخْدُوْمُ Ey mahdum! Bu ve (diğer) bütün nimetleri üzerine
 اِلَى قُرَّةِ الْعَيْنِ (Kime?) Göz nuruma Mektup göndermekten maksat اِلِىَّ اِنْشَاءُ الْكِتَابِ
 عَلَى فَوْتِ بَعْضِ النِّعَمِ (Neye?) Üzüntümü açıklamaktır اِظْهَارُ الْحَسْرِ
 اَلَّتِىْ كَانَ حُضُوْلُهَا مُتَوَقَّعًا Ki, onların gerçekleşmesi bekleniyordu
 اِلَى الْمَجِئِ اِلَى الْعَسْكَرِ (Nerede?) Vatan tarafında جَوَارِ الْوَطَنِ
 فَاِنَّ مَرْبُوْطٌ بِصَلَاحِهِمْ Onların iyi olmalarına bağlıdır اِلَى الْمَجِئِ اِلَى الْعَسْكَرِ
 اَكْثَرُ اَمَّا اِطْلَاعُهُمْ عَلَى نَفْعِ هَذَا الْمَوْطِنِ وَضَرَرِهِ Çünkü onların karargah durumlarıyla ilgili bilgileri
 اِنْدَرَجَ فِيْهَا وَمَا اَزِيدُ وَآوْفَرُ Daha çok ve fazladır Mektupta yer almıştı
 اِنَّهُ لَا تُصِيْبُهُمْ اَفَةٌ (Ne diye?) Şayet yazarsan اِنَّهُ اِنْ كَتَبْتَ ki,
 اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى Oraya gelecekler Gayb sadece اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 لَمْ تَصُبْ وَلَكِنْ حَمْدًا لِلّٰهِ سُبْحَانَهُ Fakat Allah'a hamd olsun ki, اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 اَحَدًا مِنْ اَصْحَابِ الرَّفَقَاءِ (Ne ile?) Dost ve yarenlerden hiçbirine isabet etmedi اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 اَفَةُ التَّفْرِقَةِ اِلَى الْاَيْنِ (Ne isabet etmedi?) Allah Teâlâ'nın ihsanıyla اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 اَفَةُ التَّفْرِقَةِ اِلَى الْاَيْنِ Çokça karışmalarına (Neye rağmen?) اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 وَلَمْ يَمْنَعْ أَحَدٌ مِنْهُمْ تَفْرِقَةَ اَبْرَارٍ Tefrika erbabına اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 Ve de mektupta yer aِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى (Neden?) Maksattan اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى (Ne?) Mevlit okunması konusu اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى
 اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى Sıkıntı اِلَى اَلْعَيْنِ عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى

وَقِرَاءَةِ الْقَصَائِدِ النَّعِيَّةِ Bizzat Kuran okumak فِي نَفْسٍ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ (Nerede?) nedir?
 GÜZEL بِصَوْتٍ حَسَنِ (Nasıl?) Ve övgü kasideleri ve menkıbe okumakta وَالْمَنَاقِبِ
 Kuran harflerinin هُوَ تَخْرِيفُ حُرُوفِ الْقُرْآنِ Halbuki yasaklanan وَالْمَنْهِيُّ عَنْهُ
 Makam ölçülerine وَالْيَتْرَامُ رِعَايَةَ أَوْرَاقِ النَّعْمَةِ Ve değiştirilmesidir وَتَغْيِيرُهَا
 Besteye uyararak makamā تَزِيدُ الصَّوْتِ بِهَا بِطَرِيقِ الْأَلْحَانِ uymaya gayret etmek
 Ona uygun bir alkışla مَعَ تَضْفِيفِ مُنَاسِبٍ لَهَا (Ne ile birlikte?) göre sesi tekrarlamak
 Ama okurlarsa فَإِنْ قَرَأُوا Şiir de bile mübah değildir غَيْرُ مُبَاحٍ فِي الشِّعْرِ أَيْضًا
 Bozulma meydana gelmeyecek لَا يَقَعُ تَخْرِيفٌ Öyle bir tarzda ki، عَلَى نَهْجِ (Nasıl?)
 Ve وَلَا تَتَحَقَّقُ الشَّرَاطُ الْمَذْكُورُ Kuran'ın kelimelerinde فِي كَلِمَاتِ الْقُرْآنِ (Nerede?)
 Kaside فِي قِرَاءَةِ الْقَصَائِدِ (Neredeki şartlar?) söylenen şartlar bulunmayacaksa
 Sahih بِغَرَضٍ صَحِيحٍ (Ne ile?) Ve okunması olacaksa وَكَانَتْ قِرَاءَتُهَا
 Ey mahdum! أَيْنَمَا الْمَحْدُومُ? O zaman engel nedir ki? فَمَا الْمَانِعُ حِينَئِذٍ
 Bu أَنَّهُ مَا لَمْ يُسَدَّ هَذَا الْبَابُ Bazen bu fakirin aklına geliyor ki، قَدْ يَقَعُ فِي خَاطِرِ الْفَقِيرِ
 Bundan vazgeçmeyecek لَا يَمْتَنِعُ عَنْهُ مُطْلَقًا (Nasıl?) Tamamen kapı kapatılmadıkça
 Biz azına cevaz فَلَوْ جَوَزْنَا فِي الْقَلِيلِ Heveslerine düşkün olanlar (Kim?)
 Azı çoğuna قَلِيلُهُ يُفْضِي إِلَى كَثِيرِهِ Elbette bu çoğa sürükler لَيَنْحَرُّ إِلَى الْكَثِيرِ
 Meşhur bir sözdür وَالسَّلَامُ Selamlar... قَوْلٌ مَشْهُورٌ götürür